

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

NO. 25. — ŠTEV. 25.

NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 30, 1934. — TOREK, 30. JANUARJA 1934

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

DELAV. FEDERACIJA PROTI KOMPANIJSKIM UNIJAM

UNITED MINE WORKERS SE BORE
ZA PRIMERNE DELAVSKE PLAČE
IN PRIMERNE DOBIČKE LASTNIKOV

Predsednik Ameriške Delavske Federacije sicer odobruje NRA pravilnike, toda plače, ki jih pravilniki dočajo, so po njegovem mnenju dosti prenizke. — Razne konkurenčne industrije zelo škodujejo premogovni industriji. — Vlada bo pomagala prebivalcem onih krajev, kjer so tovarne trajno zaprte.

INDIANAPOLIS, Ind., 29. januarja. — Na tukajnji konvenciji United Mine Workers of America, je nastopil danes predsednik Ameriške Delavske Federacije, William Green.

V svojem govoru se je na dolgo in široko bavil s predsednikovim programom za obnovo ameriškega gospodarstva ter slednjič izjavil, da je treba NRA tako amendirati, da bo prepovedala vse "žolte" organizacije.

S tem izrazom je mislil kompanijske unije, katerih ustanavlja delodajalci in silijo svoje delavce, naj se jim pridružijo. Take unije so v vseh ozirih odvisne od kompanije ter se morajo pokoriti vsemu, kar je kompaniji po volji.

Vse je bilo že pripravljeno, da bi delavstvo prodrl s svojo zahtevo, da bi industrijalna postava vsebovala tozadovno določbo, toda delodajalci so se zatočili pri delavcem ter s pomočjo "Narodne Zvezde Tovarnarjev" dosegli, da NRA priznava kompanijske unije.

Delavski voditelj je omenil tudi konkurenčne strokovne organizacije v premogovni industriji ter rekel, da morajo priti delodajalci enkrat do spoznanja, da bo v njihov prid, ako bodo uvaževali le postavne delavske organizacije.

Po zatrdirilu Williama Greena, ki je bil svoječasno generalni tajnik United Mine Workers, se bore slednji za primerne delavske plače in za primerne dobičke, ki naj jih imajo premogovne družbe.

Dejavstvo se v polni meri zaveda dolžnosti, ki jih ima napram NRA. O predsedniku Rooseveltu je rekel Green, da mora biti dežela hvaležna, ker ji je usoda poslala tako dobrega voditelja.

Roosevelovi gospodarski politiki je izrekel Wm. Green vse priznanje, tudi sistem pravilnikov je dober, nikakor pa ni pravično, ker določajo pravilniki v mnogih slučajih prenizke plače.

Nakupovalna sila naroda bo šele tedaj obnovljena, ko bo delavec plačan kot se spodobi.

V deželi je še vedno več milijonov nezaposlenih. Niti misliti ni, da bi ti ljudje dobili delo, predno bo postavno uveden šestdnevni delovnik in trideseturni delovni teden.

V imenu National Coal Association je govoril C. B. Huntress iz Washintgona. — V zadnjem času se je pojavilo toliko konkurenčnih industrij, — je rekel, da preti premogovni industriji resna nevarnost. Predlagal je, naj naloži vlada poseben zvezni davek na naravni plin in kurivno olje. Le v tem slučaju bo zamogla premogovna industrija uspešno konkurirati. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva oproščenje Thomasa J. Mooneya in Warrena K. Billingsa, ki sta bila pred osemnajstimi leti obsojena na smrt, češ, da sta vprizorila atentat na udeležence "preparedness" parade v San Francisco. Pozneje ju je Woodrow Wilson pomilostil v dosmrtno ječo.

WASHINGTON, D. C., 29. januarja. — Ker so po nekaterih manjših krajih tovarne popolnoma prenehale obratovati, nima prebivalstvo niti najmanjše prilike za delo in zasluzek. Za te ljudi se bo zavzela zvezna vlada ter jih preselila v kraje, kjer se jim bo nudila prilika za zasluzek.

Tozadovni načrt bo izvedla "Federal Surplus Re-

Sovjetska vlada je posvarila Japonsko

NEODVISNOST AVSTRIJE NAJ BO PRIZNANA

Starhemberg zahteva pismeno priznanje a vstrijske neodvisnosti. — Poveljnik heimwehra je pripravljen na boj.

Dunaj, Avstria, 29. januarja. Mladi poveljnik avstrijskega heimwehra princ Ernst Ruediger Starhemberg je poveljnikom heimwehra v Doljeni Avstriji rekel, da zahteva, da nemški kancler Adolf Hitler pismeno izjavi, da priznava neodvisnost Avstrie.

V prvih vrstih ne bomo imeli nikakih pogajanj s tako maleknostno osebo, — je rekel Starhemberg. — Pogajali so bomo na ravnoteži s Hitlerjem ali pa s kakim vplivnim zasecpukom, ki bo mogel dati pismeno izjavo.

— Drugič. Hitler mora podpisati pismeno izjavo, da priznava neodvisnost Avstrie. Pismo mora tudi priznati, da v Avstriji začeta fašistična heimwehr ter da je vsled tega nazijska organizacija v Avstriji preveč.

— Dalje nam mora Hitler dati pismeno zagotovilo, da ne bo nikdar skušal postaviti na vodilno mesto kakega neavstrijskega Nemca. Avstrije, ne pa Prusiji bomo besedilu v Avstriji.

— Naziojevi v splošnem pri pogajanjih niso zanesljivi, ker niso poseti. Z nazioj bi se bilo mogoče pogajati samo, ako bi sledili načelu fašizma, toda škoda, da včina neče imeti diktaturo v stranki, kar preveč diši po ruskih boljševizmu.

— Kancler Dollfuss nas niti enkrat še ni varal, ali pa da bi se skušal pogajati z nazioj brez načel vedenosti. Dollfussa bomo podpirali pri fašistovski prenovitvi Avstrije, toda bomo pokazali svoje zobe vsakemu, ki bi ga hotel zadržati od njegovega cilja.

— Socijalisti so podali izjavo, v kateri priznavajo svoj poraz in se ponudili, da podpirajo vlado.

Dunaj, Avstria, 29. januarja. Prince Starhemberg v svojem dnevnem povzetju pozivlja heimwehr na boj proti nazijem.

— V heimwehrju je samo ena postava — ja zapovedujem, vi pa ubogate, — pravi v svojem povetu. — Moje povelje je, in stope danes v veljavno, heimwehr mora dejansko stopiti v ofenzivo. Vsak voditelj do zadnjega moža mora od sedaj naprej takoj mazevati vsak nazijski napad. Ako postavne oblasti ne morejo dafrije, vzemite postavo sami v tisoč roko.

Za obletino Hitlerjevega naštapa vlade 30. januarja je avstrijska vlada oznamila načrt za odločen boj proti nazijem.

Poklanec Emil Fey odobrjuje Starhembergov nastop ter pravi: — To je zadnji boj. Velja: sedaj ali nikoli. Kdorkoli dvigne roko proti heimwehrju, mora biti takoj pobit na tla.

lief Corporation" kateri načeluje Harry L. Hopkins.

Hopkins je obenem načelnik tudi dveh drugih vladnih agentur, čijih svrha je pomagati nezaposlenim, namreč Emergency Relief Administration in Civil Works Administration.

ROOSEVELT 52 - LETNIK

Danes praznuje predsednik Franklin D. Roosevelt svoj 52. rojstni dan.

V Beli hiši se bo vršilo skromno praznovanje v ožjem družinskem krogu, zvečer bo imel pa predsednik kratek nagovor po radio.

Govoril bo kot zastopnik hravnih ameriških otrok, posebno otrok, ki jih je napolda otroška parača, ter pozvali tise, ki so predelil za njegov rojstni dan kako slavnost, naj izroči čisti dobiček organizacijam in ustanovam, ki skrbijo za hrome otroke.

Pri pojedini v Beli hiši bodo navzoči tudi časniški poročevalci, ki so ga spremljali na njegovih neodvisnosti.

Po deželi se bo vršilo danes nad šeststočas slavnosti na last predsednika.

HUD POTRES V MEHIKI

V enem samem mestu je povzročil potres za milijone dolarjev škode. — Nad dvajset oseb je bilo ranjenih.

Acapulco, Mehika, 29. jan. Skoro vsako mesto na jugozapadu Mehike, od Acapuleo do Vera Cruz je občutilo celo vrsto sišnega potresa, ki je trajal od nečete do ponedeljka.

V Acapuleo je bilo poškodovanih 90 odstotkov poslopov. Skoda na poslopih bo znašala več milijonov.

V Igualu, v državi Guerrero, je enkrat ranjenih nad 20 oseb, ko je javnem trgu vstrelj ljudi potresnih sunkov nastala panika. Protivčer je po celem mestu nastala velika zmečjava, ker je elektrarna vse predhodnih potresnih sunkov prekinila električni tok.

Vsako poslopje v Acapuleo je bilo poškodovan. Promet po cestah je zaradi plazov zelo oviran.

Potres je bil tako silen, da so bili kazalci ure na mestni hiši potisnjeni za dve uri naprej.

PAPEŽ SVARI PRED BREZVERSTVOM

Vatikan, 28. januarja. — Papež

Pij XI. je svari 300 romarjev svetega leta iz Južne Amerike pred generalno komunizma, materializma in brezverstva, ki skuša predpreti v duši družine in jo vredniti.

Princ Mihael Gre Domov

Florencija, Italija, 29. januarja. Romunski prestolonaslednik, 12 let stari princ Mihael, ki je bil en mesec v Florenciji pri svoji materi, princesti Heleni, ločeni ženi kralja Karla, se je z avtomobilom odpeljal v Benetke, od koder ga je spremljala njegova mati. Iz Benetk pa se je princ z želenjim odpeljal v Bukarešto.

lief Corporation" kateri načeluje Harry L. Hopkins.

Hopkins je obenem načelnik tudi dveh drugih vladnih agentur, čijih svrha je pomagati nezaposlenim, namreč Emergency Relief Administration in Civil Works Administration.

NAJNOVEJŠI NAČRT BENITA MUSSOLINIJA

Mussolini odobruje delno oborožitev Nemčije. — Drugi naj prenehajo z oboroževanjem.

Rim, Italija, 29. januarja. — Ker Mussolini pričakuje, da bo poklican za posredovalca med državami zaradi oboroževanja, pripravlja tozadovni načrt, ki se v mnogem razlikuje od francoskega načrta in ki se začema z delno oborožitev Nemčije, za drugo pa svetuje oboroževalno premijerje.

Ker so vsed Hitlerjevega vladca na francosko spomenico pogajanja med Francijo in Nemčijo bila prekinjena, misli Mussolini, da bo po njegovem načrtu mogoče zopet pričeti s temi pogajanjami.

— Svarimo vse, narode, da ne vtejamo svojih svetovskih gobec v sovjetske krompirje lonce.

— Japonska potrebuje nenapoldogodno ravno tako kot sovjetska Unija. Odnosu med Japonsko in U. S. S. R. so potrebni resnejši izboljšanja.

— Pogajanja za prodajo kitajske vzhodne želznic so bila prekinjena vsled nepostavnega delovanja japonskih agentov, ker so aretirali sovjetske uslužbence pri želznicah.

— Važna je tudi propaganda japonskih militaristov, ki zatrjujejo, da je potrebno polasti se ruskih pomorskih pokrajin.

— Trudimo se, da bi izboljšali naše odnose z Japonsko, toda vse tudi ni odvisno od nas. Zato pa moramo biti pripravljeni, da branimo svoje dežele.

— Vemo pa, da ni samo Japonska, ki si poželi sovjetske zemlje. Toda če pride do vojne, bo to najatršnja vojna, ne samo zato, ker se prehvalstva sovjetskega Unija borilo do smrti, da brani svoje dežele, temveč, ker bo prišlo do vojne tudi dežela za sovražnike, kjer bodo naši številni prijatelji zadržali smartni udarec vsem enim, ki se upajo dvigniti orožje proti sovjetski Uniji. Ti prijatelji bodo pričeli revolucijo v mnogih deželah Evrope in Azije ter bodo popolnoma uničili svojo vlado.

— Vsled brilljantnega vodstva Josipa Stalina se Ljedinova politika uspešno izvršuje, — je rekla koncem svojega govoru, za kar je bila deležna velikega občravanja.

Krupskaja in Stalin sta se pred leti sprla glede vzgojne politike, za katero je žrtvovala skoraj vse svoj čas. Dasirovju pa se je od tedaj udeleževala strankinih zborovanj, vendar se je sedaj zgodilo, da je bila izvoljena v predsedstvo kongresa, kar je znatenje, da stoji visoko v vodstvu dežele.

Njena zunanjost kaže starostno estetiko: kadar pa govori, postane v svojih dinamičnih besedah morda.

SPRAVA MED STALINOM IN KRUPSKOJOM

Dolgoleten spor med Stalino in Ljedinovo vdovo je bil poravnан. — Vdova hvali Stalina.

Moskva, Rusija, 29. januarja. — Josip Stalin je kongresu komunistične stranke rekel, da bi vojna proti sovjetski Uniji pričela svetovno revolucijo v Aziji in Evropi in vrgla kapitalistične vlade v mnogih dežeh.

Nadežda Krupskaja, kakor je Ljedinova vdova poznana po celji Rusiji, je stara 64 let, njen obraz kaže velike gube in lasje so ji počnoma beli. Na kongresu sedi Krupskaja v glavnem odboru pod predsedstvom Stalina, kar je posebna čast, ki je dodeljena le madžom. Ime pa je tudi govor, v katerem je hvalila Stalina, kdo dobro vodilne zadave.

— Vsled brilljantnega vodstva Josipa Stalina se Ljedinova politika uspešno izvršuje, — je rekla koncem svojega govoru, za kar je bila deležna velikega občravanja.

Krupskaja in Stalin sta se pred leti sprla glede vzgojne politike, za katero je žrtvovala skoraj vse svoj čas. Dasirovju pa se je od tedaj udeleževala strankinih zborovanj, vendar se je sedaj zgodilo, da je bila izvoljena v predsedstvo kongresa, kar je znatenje, da stoji visoko v vodstvu dežele.

Njena zunanjost kaže starostno estetiko: kadar pa govori, postane v svojih dinamičnih besedah morda.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Salazar, President
L. Benešek, Vice-Pres.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays
In celo letu velja na Ameriko in za New York na celo leto \$7.00
Kanado \$6.00 Za pol leta \$3.50
Ja pol leta \$2.00 Za inozemstvo na celo leto \$7.00
Ja leta \$1.50 Za pol leta \$3.50
Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izlaha vsaki dan izveniti nedelj in praznikov. Dopolni bres podpis in oseboti se ne priblojeno. Denar naj se blagovoli poslati po Money Order. Pri spremembri kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznamo, da hitreje najdimo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-3578

CIVIL WORKS ADMINISTRATION

V Civil Workers Administration, ki je del velikega predsednikovega programa za obnovo ameriškega gospodarstva, je prišlo do gredih razkritij.

V administraciji za javna dela se je razpasel strahovit graft, in odrejena je bila natančna preiskava, čije svraha je, priti krivec na sled, jih jaznovati ter preprečiti ponovitev sličnih škandalov.

Dospeli smo tako daleč, da je težko ustvariti kaj dobre za javnost, ne da bi se pri tem pojavila korupecija.

Vedno se dobne ljudje, ki se žele obogateri oziroma faktično obogate z denarjem, ki je namenjen v splošno korist.

Korupecija v Civil Works Administration pa najbrže ni daža povoda predsednikovemu sklepu, naj ta državni urad preneha s 1. majem poslovanji.

Ko je predsednik Roosevelt objavil svoj sklep, je po vsej deželi završalo.

Nad štiri milijone ljudi je imelo v hudi zimskih mesecih pri javnih delih zasluzek.

Ali naj bodo ti delavci dne 1. maja zopot pogmani na cesto? Predsednik ima gotove vzroke, da se je odločil za nekaj takega. V zvezni zakladnici je velik primanjkljaj, in denarja davkoplačevalcev ne kaže razispiti z obema rokama.

Civil Workers Administration je bila ustanovljena meseca novembra in sicer s posebnim poudarkom, da ne bo trajna, pač pa le začasno ustanova.

Predsednik je zahteval, naj se dovoli tri tisoč triste milijonov dolarjev za izvedbo resnično konstruktivnih in koristnih načrtov. S pomočjo tega denarja naj bi doblilo najmanj štiri milijone nezaposlenih delo in zasluzek.

Kongres je dovolil štiristo milijonov dolarjev, češ, da je to dovolj, da se CWA prebije tekom najhujših zimskih mesecev.

Ta vsota bo do 15. februarja izčrpana. Da se razširi poslovanje CWA do 1. maja, bo potrebnih nadaljnih 350 milijonov dolarjev.

Po mnenju predsednika, bo po 1. maju zavladala v vseh industrijskih velika živahnost. Tovarne bodo začele obravnavati s polno paro ter bo baje dovolje dela za vse, ki so dosedaj zaposleni pri CWA.

Državne in občinske oblasti so odločno proti temu, da bo CWA prenehala s poslovanjem, češ, da bi bil v tem slučaju njihove lastne finance preveč obremenjenene.

Res je, da imajo države in občine velike težave s svojimi proračuni, toda njihov primanjkljaj se ne da niti primerjati z ogromnim primanjkljajem v zvezni blagajni.

Nazivlje temu pa še vedno obstaja možnost, da CWA ne bo odpravljena. Baš včeraj je poročalo časopisje, da bo predsednik pozval kongres, naj dovoli v to svrhu nadaljnih 950 milijonov dolarjev.

General Machand umrl.

V Parizu je umrl po kratki bolezni general Jean Baptiste Marchand, eden najboljših francoskih "kolonialcev".

Pokojni se je rodil leta 1863 v Thoisseyu in je vstopil z 20 letom v francosko pehotu. Po štirih letih je postal podporočnik in je prešel v kolonialne službe. Ko je po desetih letih postal stotnik, so mu poverili nalog, naj vodi ekspedicijo, ki naj bi od atlantske obale skozi Saharo in Sudan poiskala izvor Nilu. Po enoletnem predriziranju skozi tedaj že popolnoma napovedane afriške predele je to usloga s uspehom izvršil. Pri tem pa ni Franciji, načeljenega poletu, kajti istegom je bil jord koj.

Knjige Vodnikove Družbe

Iahko je SEDAJ naročite za prihodnje leto. Naročino, ki znaša SAMO —

\$1.—

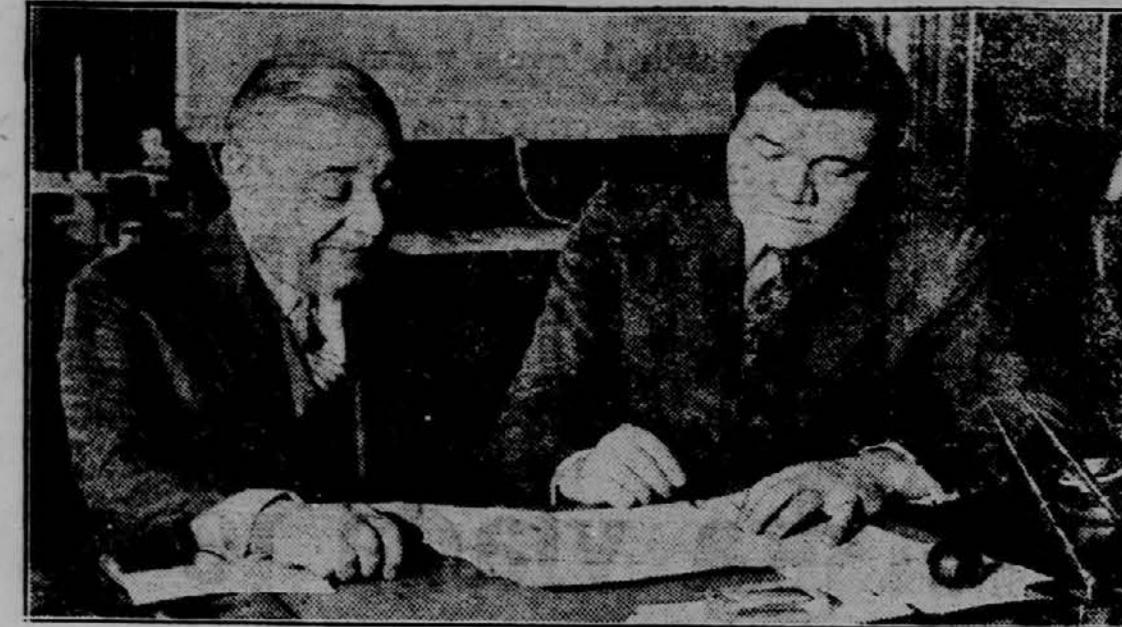
Iahko pošljete nam, in kakor hitro bodo knjige izšle, jih dobite po pošti.

Ako čakate tako dolgo, da knjige izidejo, morate plačati zanje \$1.25.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 West 18th Street, New York, N. Y.

IZ ŠPORTNEGA SVETA

Na sliki vidite slavnega baseball igralca Babe Rutha, ki je podpisal z lastnikom baseballskega kluba, Jacobom Ruppertom pogodbo za prihodnjo sezijo. Ruth ima na leto \$35,000 plače.

Iz Jugoslavije.

Zupan razkrinkan kot požigalec.

Veliki senazejja za vso sarajevsko okolico je arretacija premožnega posetnika Save Šešljije, župana občine Rajlovac, ki je bil razkrinkan kot požigalec. Pred leti je bil začagan svoje gozdove ter prejel preko milijon dinarjev za varovalnine.

Izdana ga je iz maševanja neka sorodnica, s katero se je že dolgo pravdal. Pri hanskem preiskavi so našli pismo, s katerim mu je neki zaupnik razlagal, kako naj podtane ogenj ter potem ocenjuje škodo. Po teh navodilih je požig najboljše uspel.

Umor geometra Vešovića razjašnjen.

Minili sta ravnokar dve leti, ko so 13. januarja zjutraj našli na želzniškem tihu glavice proge truplo geometra Milenka Vešovića iz Beograd, ki je v tistem kraju daje časa izvrševal razna geometrska dela in je bil dobro znani v vsem okolici. Kakor se je tedaj in tudi še pozneje obširno poročalo o tem zločinu, je prvotna preiskava, ki je bila v tedan zakonu na kršen formalni zakon, ker so se zdravniški-izvedenci skladali glede poskodb, da so bile smrtne in posledica samenora ali nasilstva, toda brez predlogev davljena ali pa da je bila smrт slučajna. Neznanec neskladnosti glede poskodb po mrtičevem telesu pa ne morejo tvoriti kresnja vakanon. Zrazdelbo tudi ni kršen zakon zato, če ker sodišče ni že izključilo zločina ali samomora, ko je izreklo, da je bila smrт najbrž slavna. Kasacija smatra, da ta razsolna ni niti nejasna niti protostavna, ker se glede na imenje zdravniških izvedencev in vse preiskavni gradivo ni moglo z govorostjo ugotoviti, na tak način je nastopila smrт pri geometru Vešoviću. Kasacija je zato revizijo določila razglasiti raznesarsljeno v nekem jarku, glava pa je bila odsekana in je lezala nekaj metrov dalje od trupla. V žepu umorjenega zdravnika so našli tudi štampljko in tiskovine s katerimi je potrjeval pregled zadržane živice.

Preiskava, ki so jo izvedli orozniki in iz Beograda pozvani politični organi, je spravila na dan nočnega indicij proti bratu Draksinu in ženi najstarejšega od njih, ki je priznal, da je prisluhilek. Tako je bil razglasiti raznesarsljeno v nekem jarku, glava pa je bila odsekana in je lezala nekaj metrov dalje od trupla. V žepu umorjenega zdravnika so našli tudi štampljko in tiskovine s katerimi je potrjeval pregled zadržane živice.

Smrt najstarejšega Beograjdana.

Nenadoma je premnil najstarejši Beograjdanc 92-letni Stojan Zlatnović, ki je se pol ure pred svojo smrтjo, kakor običajno, prebiral liste. Pokojni Zlatnović je bil po poklicu opačar in je bil tudi ustanovitelj in dolgoletni predsednik beograjske opačarske zadruge ter občinski odbornik.

Zanimiva je, da najstarejši Beograjdanc ni prišel nikdar iz svojega rojstnega mesta in da je komaj spoznal najbljžo beograjsko okolico. Užival je med trgovci in zadružnjari velik ugled, nenejščeval pa se je tudi v mnogih narodnih organizacijah. Ves čas avstrijske okupacije je bil zaprt. Zapustil je dva sina: Radivoja, generala in Mihajla, apelacijskega sodnika.

Preiskovalni sodnik v Velikem Orašju je osumljence in žejnimi tudi nekega Radijova Todorovića, ki je podkuševal prije, da bi neobremenjeval osumljencev, da bi pripremili, ali je okrožno sodišče v Smederevu razvlečilo ta njegov ukrepi, češ, da dokazi proti njim niso dovolj utemeljeni. Po na-

čudnini izpopolnitvi dokazov so osumljenci morali zopet v preiskovalni zapor, a tani so napovedali stadi pri pred smederevskim okrožnem sodiščem obtoženi umora geometra Vešovića. Po več dnevih trajajočih razprav pa so bili izpročeni krvinde in kazni.

Dr. Lazić je prebil v hiši, kjer je imel ordinacijske prostore sam s svojo materjo, če dan po je bil v hiši tudi neka vrščenka, zaposlena kot postrežnica. Zdravnik je bil že v družinski sobi, ko je nekdo odpril vrata v ordinacijske prostore. Stopil je tja pa se takoj vrnil, nikoč materi, da gre k mesaru. Draksin pa je pregledal zaklani živino, in da se tačko, ki vreme državljana Antonia Erchulja, in po imenu sodeč druga slovenska družina Mr. & Mrs. Stanley Te Kaver (Tekavec). Ogenj sta zapalili 24-letna Erchulova hčerka Jane in njen prijateljica Catherine Mestnick, ki je Jane spremljala sto kerakov oddaljenih od zdravnikove. Dr. Lazić pa ni bil od nikoder, dasi so ga doma z materjo vred čakali tudi povabljenci gostje. Iskali so ga v vaški kavarni in tudi pri mesaru Draksinu so vprašali, če je bil pri njih. Eden od bratov je sicer dejal, da je pregledal zaklani ovc in da je že danes odšel, drugi pa niso hoteli vedeti o njem ničesar. Še drugo jutro so našli truplo nesrečnega zdravnika raznesarsljeno v nekem jarku, glava pa je bila odsekana in je lezala nekaj metrov dalje od trupla. V žepu umorjenega zdravnika so našli tudi štampljko in tiskovine s katerimi je potrjeval pregled zadržane živice.

Preiskava, ki so jo izvedli orozniki in iz Beograda pozvani politični organi, je spravila na dan nočnega indicij proti bratu Draksinu in ženi najstarejšega od njih, ki je priznal, da je prisluhilek. Tako je bil razglasiti raznesarsljeno v nekem jarku, glava pa je bila odsekana in je lezala nekaj metrov dalje od trupla. V žepu umorjenega zdravnika so našli tudi štampljko in tiskovine s katerimi je potrjeval pregled zadržane živice.

Nenadoma je premnil najstarejši Beograjdanc 92-letni Stojan Zlatnović, ki je se pol ure pred svojo smrтjo, kakor običajno, prebiral liste. Pokojni Zlatnović je bil po poklicu opačar in je bil tudi ustanovitelj in dolgoletni predsednik beograjske opačarske zadruge ter občinski odbornik.

Zanimiva je, da najstarejši Beograjdanc ni prišel nikdar iz svojega rojstnega mesta in da je komaj spoznal najbljžo beograjsko okolico. Užival je med trgovci in zadružnjari velik ugled, nenejščeval pa se je tudi v mnogih narodnih organizacijah. Ves čas avstrijske okupacije je bil zaprt. Zapustil je dva sina: Radivoja, generala in Mihajla, apelacijskega sodnika.

Preiskovalni sodnik v Velikem Orašju je osumljence in žejnimi tudi nekega Radijova Todorovića, ki je podkuševal prije, da bi neobremenjeval osumljencev, da bi pripremili, ali je okrožno sodišče v Smederevu razvlečilo ta njegov ukrepi, češ, da dokazi proti njim niso dovolj utemeljeni. Po na-

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE-MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIU

Za \$ 2.70	Din. 100
" 4.95	Din. 200
" 7.20	Din. 300
" 31.65	Din. 500
" 22.75	Din. 1000

za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih

V ITALIJU

Za \$ 9.00	Lir 100
" 17.50	Lir 200
" 42.75	Lir 500
" 85.25	Lir 1000
" 170.00	Lir 2000

ali lirah dovoljujemo še bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIM DOLARIJEM

Za izplačilo \$5.00 morate poslati	\$ 5.75
" " 10.00	" 10.85
" " 15.00	" 16.
" " 20.00	" 21.
" " 40.00	" 41.25
" " 80.00	" 81.50

Prejemnik dobti v starem kraju izplačili v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.

<p

KRATKA DNEVNA ZGODBA

TO JE BILA VEČERJA!

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

NE SMEM TE LJUBITI

Zanimiv roman iz življenja •

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

60

Valbergu se čudno zasvetijo oči in nekoliko prebledi.

— Kaj pa ste sporočili, Mertens?

Mertens mu ponovi besedilo brzjavke, katero je dobila Olly. Valberg stisne ustnice. Kako je to poročilo vplivalo na njo, ki jo je ljubil in ki je ljubila njega, si je mogel misliti.

— Poročilo bi morali sestaviti malo bolj previdno, Mertens. Gospa grofica si bo mislila mnogo slabš kot pa je v resnici. Da jo pomirim, ji bom takoj poslat drugo brzjavko.

Valberg gre v svojo pisarno, ki je bila v pridičju ravnateljskega poslopnega ter sestavljajoča na Olly.

— Prvo poročilo zelo pretirano. Škoda po požaru ni velika in je krita z zavarovalnino. Delavci se počutijo dobro. Moja poškodba samo lahka, zlonajena leva roka. Toliko v vaše pomirjenje. Pisemo sledi — Valberg.

Brzjavko takoj odpoljše.

Ni vedel, da brzjavke ne bo treb dobita Olly na Hochbergu in da bo pomirila samo grofa Haralda in njegovo mater.

Valberg opravi še nekaj najnih poslov, nato pa si ogleda gorische. Toda dan ga skorom omami in tedaj je občutil, da so njego vi sicer trdri živi vendar nekoliko trpled.

Zato opravi samo najnujnejše posle, nato pa gre v svoje stanovanje. Sede v naslonjač in zatisne oči. Nekaj časa je hotel počivati in nato zopet iti na delo, četudi je že bilo precej pozno popoldne.

*

Kako dolgo je Valberg tako sedel, ni vedel. Vsled očelostnosti je nekoliko zaspal. Zbudil se šele, ko se odpro vrata njegove sobe. Pogleda in se presenečen zgane. Z roko potegne preko čela. Na pragu stoji grofica Hochberg. Odpeti avtomobilski suknjič ji visi predno ramo, usnjato čepico pa drži v roki. Ravno jo je snela, ko je stopila v hišo. Pred ravnateljsko hišo je naglo skočila iz avtomobila in je šeferju naročila, naj odpreje avtomobil do vile, ter je stopila počna strahu in nemira v Valbergovo stanovanje.

Tako stoji na pragu njegove sobe in ga gleda z velikimi očmi. Blede in potrta je, pri tem pa tako lepa, kot še ni bila nikdar. Razmerišeni kodri ji silijo čez čelo. Izgleda popolnoma mlada in deklizka in obenem tako obupana, da se mu zasmili. Prav gotovo je morala imeti pred očimi drugačno podobo. V duhu ga je videla razmerjenega in napoč mrtvega. Sedaj pa sedi tukaj, nekoliko bleđ in z roko v obvezni hvala Bogu — oh, hvala Bogu — popolnoma drugačen, kot pa se je baša.

Nenadoma ji odgoveda živeč. Oslabila se nasloni na vrata. Čeprav je paječolan ji združena iz roke. Govoriti ne more, samo gleda ga in njen pogled mu je izdal vse, kar je trpled.

— Olly!

Kot krik se mu njeni ime stisne iz prsi. V tem trenutku ni misil na to, kar ju je ločilo. Vedel je, štiril je z blaženo gorovostjo, da je prišla k njemu, ker ji je Mertens sporočil o nesreči.

Globoko rdeča se razlike čez njen obraz. Njene oči žare. Hoče stopiti naprej, toda se opoteče in tedaj je bil Valberg takoj na njene strani, se je oklene z zdravo roko ter je skrbno spusti na stol.

— Vi ste prišli — k meni? — pravi, kot ne bi vedel, kaj.

Olly pa pogleda z velikimi očmi.

— Da, Valberg, prišla sem, ker se bili ranjeni. — Kot sem bila, sem se odpravila na pot, kakor hitro sem prejela od Mertensa poročilo. Nisem mogla drugače. Nisem mogla ostati in čakati, kaj mi bodo še sporočili. Med potom sem neizmerno trpled — videla sem vas do smrti ranjenega — umirajočega. Strašno je bilo. Pa hvala Bogu — sedaj sem tukaj — in vi stojite pred menoj. Tako srečna sem — tako hvalična — da živite — da stojite pred menoj.

To izgovori brez sape in vznešenjena. Oprime se njegove zdrave roke z obenem tresočema rokama.

Valberg vidi, da je bilo v njej vse razburjeno, da je izgubila vso oblast nad seboj. In četudi so se nad njo različni valovi občutkov, je vendar tvedel, da ji mora pomagati in jo ščititi pred samim seboj, in to ga očimači. Da je prišla zaradi njega, da ga je tako ljubila, ga je neizmerno osrečevala. Toda ni hotel, da bi v svoji razburjenosti kaj storila, kar bi mnogo pozneje občudovala.

— Prosim vas, pomirite se. Mertensovo pretirano poročilo vas je prestrašilo. To je bilo zelo nespametno. Prosim, bodite mirni, gospa grofica.

V dživjem nemiru strese Olly glavo. Zobje ji šklepečjo kot v mrazu. Trdno drži njegovo roko, kot bi bila edina njena opora.

— Ne, ne nazivajte me tako — ne sedaj! Vse je bila sama laž, Valberg. Saj veste, da sem stopila v at zakon, ne da bi poznala sama sebe, ne da bi vredela, kaj delam. Sedaj, v tej uri ne sme biti med nama niti senec neresno. Da, Valberg, prišla sem, ker se mi je vsled strahu in skrbi za vas skoro zmešala pamet. Toda tudi brez tega bi bila v nekaj dneh prišla.

Valberg se zgane. In zopet mu pride njeni ime skozi ustnice.

— Olly!

Blesteči sijaj zasiže iz njenih oči. Gledata se kot dva človeka, ki si hočeta odkriti svoj vojno notranjost. Dolgo in globoko počiva pogleda eden v drugem.

Nato pa Olly potolažena nadaljuje:

— Na grad Hochberg se ne vrneš več, Vaiberg. Že dolgo je v meni trdni sklep, da mora biti ta zvezca ločenja. Ne marjam je imenovati zakon, ne morem je tako imenovati Nisem postala žena grofa Hochberga — nosim samo njegovo ime. Ko sem vam na dan počelo pogledati v oči, sem tvedela, kar sem do tedaj samo nevede štitala in tedaj sem tudi vedela, da ne morem nikdar biti žena drugega. Pa bilo je prepozno, da bi se osvobodila. In grad Hochberg je bil do mene dober in obžiren ter me ni silil do razmerja, ki mi je bilo nezmožno. Hvala Bogu, da me je ljubil ravno tako malo, kot jaz njega. Ostala sva si tuja, ne, ne tuja. Kot dva tovarša sva si. Harald mi je bil prijatelj in brat. In od prve ure je bilo pri meni sklenjeno, da moram popraviti nesrečno napako. Vedela sem, da se moram osvoboditi in nisem obupela. Samo nisem vedela, kako bi mogla razrešiti te vezi, kajti Haralda nisem marala oškodovati in ga ogložljati za to, ker sem mu obljudila in zaradi česar me je zasnubil. Tudi ga nisem hoteli žaliti, kajti tega ni zasluzil. Protimeni je bil vedno pošten in odprt. In tako sem se zastonj dolgo časa mučila in iskala izhod. Včeraj pa — včeraj sem našla pot v prostost, kar nenadoma. Kako je to prišlo — vam bom pozneje enkrat povedala. Hotela sem govoriti s Haraldom, mu povedati tve in ga prositi za prostost. Ne bo mi je odreklo, to vsem. Toda tedaj pride poročilo in nisem mogla čakati. Morala sem proč, takoj, morala sem hiteti k vam, Valberg. Ali je to nežensko, ako vam to povem?

Ginjeno zveni to njeni vprašanje.

Tedaj pa se Valberg ves glajen skloni ter pritisne njene roke na ustnice in na pekoči oči.

— Veliko je in krasno, kar ste mi povedali, Olly. Srečen sem in ponosen obenem ponižen. — pravi Valberg nežno.

(Dalje prihodnjič.)

PO NAGRADO SO PRIŠLE

Italijanski ministrski predsednik Mussolini poziva Italijanke, naj imajo čimveč otrok, da ne bo Italija propadla. Na sliki vidite skupino mater, čijih vsaka ima najmanj štirinajst otrok, ki so prisile v Rim po objavljeni nagrado.

ELSWORTHOV POLETI NAD ANTARKTIDO

Polarna ekspedicija, ki jo je organiziral in financiral ameriški milijonar Lincoln Ellsworth, je sedaj v Antarktidi, kjer se pripravlja na več poletov. Prelejeti hoče nad jugozahodnim ozemljem okrog 5000 km.

Namen ekspedicije je odkriti razliko med kuluro vzhodne in zapadne Antarktide med Tihim in Indij-kim oceanom.

Če sodimo po raziskovalnikih, znanih z vzhodne antarktične celine, je podobna ta zemlja ploščatim skaklam, kakrsne najdemo v Avstraliji, dočim je celina zapadne Antarktide najbrž nadaljevanje ali pa morda konec mlajših formacij, kakrsne vidimo v Južni Ameriki in v Andih, na Južni Georgiji, na otokih Sandwich, na Orknejih in na ameriškem antarktičnem polotoku. Glavni cilj ekspedicije je ugotoviti, kje se ta tako različna tipa gorovij stikata. Najbrž se stikata med Rossovim morjem in zemljotočem Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalo, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amundsena in Byrdova Malo Ameriko ter med jedeno barjero, ki jo je dosegel Filehner, kjer je najbrž konec celine.

Na koncu leta 1932 je bil na letalu, ki je sledil poletu, na jugozahodni strani Tihega oceana in med Weddellovim morjem z atlantske strani. Razdalja med tem dve morji je značilna 2500 km in to dolgo potuje Ellsworth prelejeti zvez s krajem etape med Ballenyjevim zalivom in letalom, ki je preizkusil Amunds